

Agitațiunea electorală și guvernul.

Mereu este variată încă și acum în foile ungurescilor tema, că ore fi vor la toamnă alegeri dietale, ori nu.

În mijlocul acestei nesigurățe, partidele opoziționale maghiare nu stau însă cu mâinile în sin, ci pe lângă „partida poporală” țin și cei din stânga extremă mereu întruniri electorale, pregătindu-se astfel pentru viitoarele alegeri.

Se poate dice, că agitațiunea electorală s'a început deja în toate părțile, fără considerare la serbarea milenului și la lucrările câmpului. Partidele opoziționale maghiare vor, se vede, să se asigure față cu posibilitatea, ca guvernul Banffy să facă alegerile încă la toamnă, adică peste trei luni, în loc de-a le face peste șase luni, când expiră mandatul actualei diete.

Imprejurarea această neliniștește foarte mult pe guvern și oficioșii lui afirmă sus și tare, că nici prin gând nu-i trece lui Banffy să facă la toamnă alegeri. Ceea ce-i îngrijese așa de mult este, dic ei, iritațiunea electorală, de care e cuprinsă țera cu mult înainte de timp. Această agitațiune electorală va mai avé, după densii, și urmarea, că sub presiunea ei va suferi și liniștea debaterilor parlamentare la redeschiderea dietei. Dacă fiă-care deputat va voi să-și reproducă discursurile sale electorale în parlament, atunci dieta va fi pusă în imposibilitate de a-și rezolva problemele, ce-o așteptă. Ea va avé să voteze încă budgetul, să dezbată câte-va proiecte de lege neamănabile și înainte de toate să ia o decisiune cu privire la tratările pentru înnoirea pactului cu Austria. Toate acestea însă recer liniște și pacientă, pe care însă nu o va pute avé dieta, fiind cuprinsă de frigrile electorale.

Br. Banffy ține mult să aibă liniște, ca să pôta să-și rezolve problema, ce i s'a prescriș de la Viena

în favorul noului tratat vamal și comercial cu Austria. Foile opoziționale sunt și așa de pe-acum pline de invinuiri, că Banffy a făcut deja concesii guvernului austriac și că îi va mai face și cu privire la postulatul său de-a se urca cuota cheltuelilor comune.

E lucru firesc, ca ministrul-președinte unguresc să dcrească a avé pace și liniște. Marea întrebare este însă, dacă pôte său nu conta la o ncrmală soluțiune a problemelor destul de grele, ce mai stau înaintea actualei diete până la expirarea mandatului ei.

Și în punctul acesta, pôte pre- dice ori și cine, anevoiă se va puté implini dorința lui Banffy, căci alegătorii unguři sunt și rămân de-ocamdată alarmați. Dacă această alarmare a causat'o în prima liniă atitudinea „partidei poporale” și numai în a doua liniă purtarea celorlalte partide opoziționale, cari au fost trase în virtutea mișcărei electorale, este o cestiune secundară. Important este numai, că agitațiunea s'a început, că partidele opoziționale — catolică și „independentă” — țin în toate părțile adunări și vorbiri electorale și că acum se dice, că va mobilisa și partida apponyistă.

Faptul acesta dovedesce nu numai, că opoziția nu are nici o încredere în asigurarea ministrului-președinte Banffy, că nu va face alegeri la toamnă, ci mai mult încă dovedesce hotărîrea opoziției, de-a face cât mai multe incurcătură guvernului actual chiar și în cazul, când acesta în adevăr ar voi să aștepte liniștit expirarea mandatului dietei de față.

Și aici este a se căuta momentul, ce pôte interesa pe toți cari așteptă să se facă vre-o schimbare în guvern și în partida lui, căci cu cât mai înverșunat va lupta opoziția maghiară, cu atât mai mari vor deveni incurcăturile.

Reuniunea publică din Paris.

Lăsăm adî să urmeze aici procesul verbal luat în marea întrunire dela 11 Iulie s. n. din sala Wagram:

Procesul verbal

al Reuniunii publice ținute la 11 Iulie 1896, în sala Wagram, sub președinția D-lui Emile Flourens, deputat, fost ministru al afacerilor străine, asistat de D-nii Le Senne, deputat, Millevoje, (fost deputat, și acum Director al diarului „La Patrie”), Sans-boeuf, (președinte al Ligei franceze), G. Thiebaud, (redactor la „Le Gaulois” și la „L'Eclair”), Charles Loiseau, redactor la „Revue des deux Mondes” și director al marelui organ catolic „L'Univers”), G. Blachon, (fost redactor en șef al revistelor „L'Austria” „Slave-Roumaine et „L'Europe” și actualmente secretar al prefectului Senei, în secțiunea Pressii.), precum și de alte notabilități ale sferelor politice și jurnalistice.

Ordinea zilei: Cestiunea Naționalităților în Ungaria.

Ședința se deschide la ora 9 sera.

Domnul președinte Flourens prezintă biroul provisoriu compus din D-nii G. Ocașian, I. M. Spalacovici și Schmidt Beanchez, președinți ai Comitetelor celor trei naționalități: română, sârbă și ceho-slovacă; precum și din D-nii I. T. Ghica, Gruici și Hora, secretari. Formațiunea biroului provisoriu, punându-se la vot, e aprobată în unanimitate.

D-l Președinte, E. Flourens, ia apoi cuvântul și demonștră de câtă utilitate și de câtă importanță e pentru Franția, ca ea să nu înceteze a se interesa de cestiunile politice exteriore. Arată în urmă importanța cestiunii ce se va trata în Reuniune și rolul ce Franția, credincioasă principiilor procleniste în 1789, trebuie să'l aibă în vedere cu privire la naționalitățile oprimate ori cari ar fi opresorii. (Aplause generale, lung timp repetate“).

După discursul D-lui Flourens,*) atât de viu aplaudat, D-nii: Jivadanovici, G. Ocașian și Schmidt-Beanchez, fiă-care în nu-

*) L'am publicat în totă estensiunea în Nr. de ieri al fôiei noastre — Red.

mele națiunii ce representă, au expus situația politică a Sârbilor, Românilor și a Ceho-Slovacilor în Ungaria.

După discursurile ascultate cu atențiune și subliniate de vii aplause, D-nii secretari cetesc telegramele de felicitare și adesiune sosite din toate părțile locuite de Români, Sârbii și Ceho-Slovaci, până chiar și din America.

În urma cetirii telegramelor, cari toate se terminau cu cuvintele insufleite: Trăescă Franția! Trăescă Domnul Flourens, domnul Președinte pune la vot următorea ordine de zi, ce se votează în unanimitate:

Ordine de zi:

„Publicul reunit la 11 Iulie 1896, în Sala Wagram, sub președinția d-lui Emile Flourens, după ce a ascultat pe oratorii Sârbilor, Românilor și a Ceho-Slovacilor, — cari au expus situațiunea istorică, etnografică, națională și politică a acestor naționalități, — salută în aceste naționalități amici fideli și probați ai Franciei, și uréză emancipare națională și politică, precum și egalitate înaintea legilor civile și politice tuturor naționalităților conlocuitoare în Ungaria, fără nici o deosebire de rassă“.

D-l Spalacovici, președintele Comitetului sârb, ia cuvântul în urmă spre a mulțămi D-lui Flourens pentru onorea ce ni-a făcut d'a presida Reuniunea celor trei Naționalități — și declară în numele Sârbilor, Românilor și a Ceho-Slovacilor, că aceste națiuni i vor păstra o adencă recunoscintă.

Acastă declarație e aplaudată în unanimitate, — și ședința se ridică la 12^{1/2} fără nici un incident.

Semnași m. p.

Președinte:	Vice-președinți:	Secretari:
FLOURENS.	G. Ocașian,	I. T. Ghica,
	I. M. Spalacovici,	S. Gruici,
	Schmidt-Beanchez,	Hora.

(L. S.) Comitetul celor trei Naționalități:

Români, Sârbii, Ceho-Slovaci.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Lady Nicotine.

Dama această nu are lipsă a fi în deosebi recomandată, fiă-care o cunoșce. Ar fi lucru foarte greu, să facem o descriere esactă și amănunțită asupra densesi. În genere ni-se reprezintă cu țigara între buze său între degete, invlîtă într'un nor de fum. Se pare că acest fum e poetic, trebuie să luăm această țigară ca ceva social democratic, în ori-ce cas ca social-reformatoric. Astfel răspunde dâna Colin Campbell, o scriitoare de spirit asupra cestiunei ce i s'a pus de curând din partea damelor englese: „E permis ca damele să fumeze?“

Ea însă-și fuméză mult, e o amică credincioasă a buruienii transmarine, care a fost serbătorită de poeziile englesi sub numele grațios de Lady Nicotine. Până acum numai de poezi, er acum și de poete.

Sub astfel de împrejurări răspunsul d-nei Campbell nu pôte fi decât afirmativ. Este un da categoric, de trei ori subliniat, ceea ce cetim aici. Femeile pot fuma? De sigur, se înțelege de sine! Ele pot, dacă

voesc. Se nu supărăm pe dâna — căci ne va răspunde: Ele trebuie chiar dacă nu voesc...

D-na Campbell ia această cestiune din punct de vedere al drepturilor femeilor, ca o parte a marelui cestiunt de emancipare și acesta este un nou mod de luptă.

Despre fumat în general și în special, că e folositor său stricacios, s'a versat o Mare negră de cernelă. Acastă cestiune a tătunului este una dintre cele mai vechi cestiuni ale literaturii de petrecere și didactice. În timpul din urmă s'a abusat cu această cestiune, trimițându-se bărbaților renumiți, ca să-și dea părerea, întâiu la Paris și apoi la Berlin. Și acești omeni vestiți, au răspuns după calitatea întrebărei. Aici amioii numeroși, colo puținii adversari ai tătunului, o armată întrégă de creditorii, în contra unei cete de eretici...

Totuși aceștia din urmă nu au artilleria rea. Tot-déuna în asemenea casuri se aduce desgustul ce-l avea Göthe contra tătunului: Göthe este artileria cea grea. Ceilalți citéză alți dece poezi, cari la un loc nu fac nici cât o jumătate de Göthe; mai bucuos se citează pe ei însiși și spun

că ei fără țigară nu pot face nici un vers și că pentru ferioarea literaturii patriotice trebuie să stea diua întrégă într'un nor de fum, care firesc trebuie să fiă un nor poetic, pentru că din el se nasce poesia. Dér adversarii aduc în foc alte baterii: pe Regele Angliei Iacob I și ordinul său strict în contra tătunului — Papa Urban al VIII și bula sa în contra tabacului de prisă — crudelitatea vechilor Tari, cari porunceau să li-se taie fumătorilor nasul.—

În timpurile mai vechi țigarea era revoluționară, luléna personifica trădarea de patriă. Primul rege al Prusiei și colegiul său de tabac forméză o excepțiune. Baronul Helfert în istoria sa despre Austria spune, că între regenți, Francisc Iosif I. este cel dintâi, care fuméză, primul împérat cu țigară. Luleaua căđu în bănuială, că e periculósă pentru stat, tabacherea era simbolul cetățenului liniștit. Ea era foarte mult considerată la locurile mai înalte. Unii monarhi, Frideric cel Mare spre esemplu, nici nu se pôte închipui fără acest Vademeccum. Și astăzi este un privilegiu al principilor domnitori de-a dărui tabacherii de aur ca semn de favore.

Astăzi mai cunoșcem afară de împérați fumători și Papi cari prisează; în ultimul său roman Zola desorie cum Leone XIII nu încetéză, ca în momentele sale de singurătate să-și presare sutana cu „spaniol” cafeniu.

Astfel părerile ômenilor diferă și în această cestiune. până când la fine toți ômenii se vor afla într'o părere și într'un nor de fum. Acastă nu o va împedeca nici un deș, și nici Göthe. Adversarii tătunului pot ca să aducă în luptă cel mai mare tütün al lor, nu le va folosi însă la nimic. Ghiulele lor se sparg în aer. Ceilalți, adoratorii lui Lady Nicotine, ca răspuns sdrobitor au numai să espună faptul, că de trei veacuri nici o putere de pe pământ, nici rege, nici împérat, nici papă, nici țar, nici decret, nici decretal, nici bulă, nici ucaș, n'a fost în stare să împedeca gustarea tătunului și a înfrânge despotismul Lady Nicotine, un despotism de necreșut, dér care e solid ca o stâncă pe marea putere a obiiceiului.

(Va urma).

„Cealaltă Ungariă“.

Diarul „L'Eclair“ din Paris dela 18 Iulie 1896 publică un articol scris de distinsul publicist Georges Thiébaud, în care acesta pune față în față Ungaria cum e prezentată de către cei dela putere și Ungaria cum este în realitate. Reproducem din acest remarcabil articol următoarele:

Studentii români, sârbi, ceho-slovați, cari locuiesc în Paris și urmăză acolo cursurile facultăților noastre, au ținut, Sâmbăta trecută, în sala Wagram, un meeting destul de interesant, despre care este ceva de spus.

Causa acestei întruniri neașteptate și acestei întâlniri repentine de patrioți și de oratori mi-se pare, că trebuie căutată în faptul, că un număr destul de mare de țăriști francezi s'au dus acum de curând în Budapesta, ca să participe la un congres internațional, cu ocazia serbărilor Mileniului unghuresc.

Negreșit, că studenții acestor naționalități diferite, cari sunt legate mai mult ori mai puțin artificial de Monarchia unghurescă, s'au temut că opinia franceză, instruită de țăriștii întorși din Budapesta, nu va fi nici pe deplin, nici exact lămurită asupra situației adevărate a Ungariei, despre o țară, pe care nu au vădută decăt pe de-asupra.

Tinerii aceștia s'au gândit, că țăriștii noștri, seduși de primirea cordială, care le-a fost făcută la Budapesta, se vor întorce de acolo cu-o impresie prea bună despre starea reală a țărilor și a lucrurilor și că, deși sunt oameni de prea bună credință, vor contribui a falsifica opinia publică în Franța.

Pentru a restabili adevărul, cel puțin ca să se audă limba olopotului lor, Românii, Sârbi și Ceho-Slovații din Paris au voit să vorbescă, se espue în public ceea ce ougetă densii despre politica țerei lor și să se ridice, în mijlocul populației noastre, odinoră așa de fraternă popoarelor asuprite, espresiunea plângerilor lor și tipetul restristei lor.

Se văduse Ungaria oficială, trebuia să se audă cealaltă Ungariă.

Acésta este verosimil cauza imediată a meetingului de Sâmbăta.

Ungaria, de fapt, nu este în realitate ceea ce a putut ea să pară confrăților noștri, cari au vădută numai prin serbările și recepțiunile Mileniului. Acolo era pentru densii numai o amăgire, o perdeă încântătoare, făcută pentru a ascunde privirilor turiștilor prea grăbiți, deși măguliți și foarte bine primiți, abuzurile și suferințele cari resultă din dominația maghiară.

În Ungaria, în adevăr, elementul dominator imediat nu este Austriacul propriu

zis, este Maghiarul, rassă curioasă, de origine asiatică, mongolă ori turanică, după cum se asigură, oare s'a frecat mult cu Neamțul și care s'a asimilat de preferință cu tipul germanic.

Maghiarii nu sunt în majoritate în Ungaria; sunt în minoritate numerică; însă desfășură o astfel de activitate, sunt așa de suciți, așa de puțin încuroși de scrupulele în materie de administrație și de guvernământ, sunt așa de împănți până în măduvă de spiritul de partid și de stragemele liberalismului protestant, încât mână cu bagheta de fier pe celelalte rase conlocuitoare în Ungaria și le guvernază cu silnicie.

Și de acésta se plâng, nu fără dreptate, Românii, Sârbi, Slovații aceștia, de rassă blândă, melancolică și resemnată, cari simt bine răul de care sufer, dér cari, deși sunt în majoritate, nu găsesc în sine energiile trebuincioase ca să reziste și să lucreze potrivit intereselor lor.

În Ungaria, teoria rasselor superioare, care și adî mai băntuie în Franța, a început de a fi o simplă teză etnologică și a ajuns a fi o formulă de guvernământ, zilnic aplicată.

În Ungaria total este subordonat superiorității Maghiarului, proclamată ca dogmă de stat.

Afară de Maghiar nu este deoat pulvere omenescă călcată fără milă în picioare de perceptori și de gendarm....“

D-l Thiébaud trece apoi în revistă suferințele naționalităților din Ungaria. Arată cum sunt de asuprite, cum se falsifică și se elude dreptul lor electoral în favorul elementului dela putere, sistemul de persecuțiune al partidei isolate de maghiarisare în contra școlilor acestor naționalități și contra limbei lor în justiție și administrație etc. Restriângerea dreptului de întrunire pentru Nemaghiari, prigonirea presei nemaghiare și în genere prigonirile politice, cari au ajuns până la urmărirea polițienescă a fetelor „pentru-că portă vestimente cu colori, cari nu sunt cele maghiare“ etc. etc. și încheie în modul următor:

O astfel de situație a indignat în cele din urmă chiar pe Unguri. Unul dintr'ășii, d-l Carol Eötvös, deputat, a interpelat pe guvernul unghuresc, în ziua de 11 Iulie 1891, asupra politicii, care consistă în „a nu tolera un singur deputat român în Parlament, pe câtă vreme sunt aproape trei milioane de Români în Ungaria!“

Dimpotrivă, țiarul oficial maghiar, „Magyar Hirlap“, scrie, la 2 Septembrie 1894: „E pșeiat, că s'a desființat frumoasa instituție de a trage în țepă pe adversari, căci altfel cestiunea română ar fi rezolvată, și ce frumoasă priveliște ar fi pentru noi să

vedem pe Români trași în țepă cu culorile naționale“.

Serbi din Bosnia și Hertegovina declară din parte-le, că prefer regimul turc în locul stărei de lucruri, pe care o sufer.

D-l Ernest Lavisse, mișcat, ca om și ca istoric, de înfricoșata tirăniă a regimului maghiar, scrie, că „se rógă mult pentru revanșa justiției și a dreptului ofensate brutal“.

Acésta ar fi, în trāsuri mari, situația Ungariei, sub dominația maghiară, și este foarte sigur, că confrății noștri, cari s'au dus în Budapesta nu au avut nici un mijloc să-și dea seamă de ea.

Se pune mult preț, în Ungaria, pe opinia franceză. Politica maghiară a întărit în Paris admiratori de bună credință și susținatori, împinuți de un fel de complicitate de rassă și de religie, care se trădă în unele diare prin informații tot-déuna denaturate și tendențioase...

Înteleg foarte bine, că tinerimea română, sərbă și ceho-slovacă, care primesea aci binefacerea învățămîntului nostru superior, s'a îngrijat când s'a gândit, că ilusia că în Budapesta s'a făcut totul pentru a amăgi pe țăriștii noștri, ar putea căpăta creșmînt în Paris și altera adevărata opinie franceză.

Tinerimea acésta studiösă, care ne iubese, care a preferit de bună voie învățămîntul francez în locul ori căru alt învățămînt, se se liniștescă, în ce privesce adevărata aprețiere a lucrurilor.

Negreșit, că printre conducătorii și officioșii politicii franceze sunt partizanii ai pangermanismului. Sunt partizanii lui, nu numai pentru provinciile unghuresci, ci chiar pentru însuși spiritul francoz, pe care tind a-l simula spiritul anglo-saxon, pe care procedeuri aproape similare, păstrându-se însă toate proporțiile cu procedurile maghiare.

Acésta însă nu e deoat o probă temporară, care nu va ave urmări durabile și împotriva căreia va lucra într'o di marea majoritate franceză.

Tinerimea ungară, care se simte apăsată de-o minoritate maghiară reclamă continuu, prin acte mai mult decât prin discursuri, regimul sufragiului universal liber și o lege electorală, care să nu fiă o impostură. Odată cucerit acest drept legitim, adevărata majoritate o va face legea în Ungaria, după cum o va face în Franța.

„Francisc Iosif în România“.

Sub acest titlu föia kossuthistă din Budapesta, „Magyarország“, publică un nou articol de fond în cauza visitei, ce monarhul nostru are s'o facă în România. Eță ce dice între altele föia unghurescă:

Acum Majestatea Sa va face o vizită

în România, va reintoroc visita dela Viena a Regelui român. Așa cere bunacuviință, dér o cere tocmai într'un timp rău, față cu Ungaria foarte rău.

În visita princiară România nu va privi pe regele maghiar, ci cel sərbătorit va fi împăratul austriac, căruia agitatorii ardeleni au voit să-i predea vestitul Memorand în contra Maghiarilor, în contra unirei Ardealului. Foile bucorescene soru cu mare alaiū despre visita Majestății Sale și accentuează viu, că acesta a dat grață Memorandiștilor osindiți la martiriul din partea guvernului unghuresc. Tot în foile din Buoresci se spune, că vor profita de visita Majestății Sale în România pentru a-i preda un nou Memorand. Ce-i drept, din asta nu se va alege nimic, dér idea este destul de turbată și tradăz sentimentele și părerile, ce le desțoptă în România visita Majestății Sale Francisc Iosif I, care este tot-odată regele urgisitei Ungarie.

Din articuliile țiarelor bucorescene se pöte vedé, că acolo vor să salute pe împăratul Austriei, de sigur pe socotéla regelui maghiar, despre care o spun de față, că sub stăpăuirea lui frății de peste Carpați gem în tirăniă și-și pun ca un soop național al lor, ca să ia din imperiul său partea țerei, ce este locuită de frăți de ai lor. Nu noi o dîcem, ci la Buoresci se consideră lucrul așa, că visita Majestății Sale este continuarea politicii tradiționale vieneze, care nu dă o para frântă pe Ungaria. În faptele sale suverane, domnitorul este împărat austriac. În România simt, că în astfel de împrejurări regele maghiar cu greu ar afla ocaziune potrivită pentru astfel de vizită și ar amăna-o pe mai târziu.

Acésta vizită nu va domoli agitațiunea îndreptată contra Ungariei. Lupta purtată de Maghiari contra naționalităților și așa este destul de neimportantă înaintea strănătății și a iubiților noștri vecini, de-ore-ce se crede, că acésta nu este alt-ceva decât șovinism... De aceea trebuie continuat luptele de naționalitate, de-ore-ce ele promet un rezultat favorabil. Din multe semne își fac astfel combinațiile cei din străinătate.

Cu oât România cea măriösă pe Unguri va saluta cu mai mare însufățire pe Majestatea Sa Francisc Iosif I, cu atăt va fi mai mare demonstrația în contra Ungariei. De visita Majestății Sale în România în împrejurările de aci nu se pöte bucura nici un Maghiar. Acea vizită nu va face mai amicabile raporturile noastre cu vecinii. Er agitatorii vor căpăta curaj în urma acésta.

SCIRILE DILEI.

— 11 (23) Iulie.

Flourens și Ungurii Ni se comunică din Paris, că după-ce guvernul unghuresc a aflat, că d-l Flourens a primit președența

O Bibliă a Negrilor.

(8) (Urmare).

Cum s'a întors Obajaka.

Intristarea fū mare, după ce părăsi Sango orașul și poporul său, și când nu mai fū nimeni pe tron. Atunci bătrăni, șefii și stăpăni de casă se gândiră s'aducă înapoi pe Obajaka, adecă pe regele pe care-l exilasera odinoră. Ii trimiseră soli cu mulțime de daruri în țera Egbasilor, unde se retrăsese el. Obajaka se înduplecă după multe rugăciuni și se întorse. Și era tocmai vremea, fiindcă de când era orașul Oyo fără rege, dușmanii prinsesera ér ouragiu și împănasera drumurile cu răsboinioi. Obajaka se bătū în mai multe rânduri cu dușmanii și căștigă tóte bătlăiile. Porunci să se tae capetele dușmanilor tăiați, le aduse în palat și se închină lor.

Impuse multor oameni să se închine la capete spre aducerea aminte despre el când intră în pământ.

Cum a domnit Aganju.

Aganju, fiul întâiu născut al lui Obajaka, fū apoi numit rege.

Și éță una din faptele lui pe cari au păstrat'o poezii.

Ascultați: E primejdios ca un părinte să-și arate pe fetele lui regelui când sunt frumoase!

Pe când era pe tron Aganju, era în apropiere de Oyo un răsboinio vestit, pe care-l chema Onsobo.

Răsboinicul acesta avea opt fete foarte frumoase și cari aștau iubirea și dorința în inima ori-cui le vedea. Onsobo era prea mândru de fetele sale și soia că bărbății cari s'ar însura cu ele l'ar face foarte bogat. Aganju însă, căruia îi plăceau fetele frumoase, află despre fiicele lui Onsobo, și voi îndată să le aibă în palat. Dér Onsobo, mai înainte de-a le aduce regelui, ceru să i-se dea opt cai cu tóte hamurile lor, opt săbii, douăzeci și patru de sulite, opt boi, opt berbeci, opt capre, opt găini, opt robi bărbăți, opt robe femei și de șee ori opt saoi și mulțime de stoffe.

Aganju se supără foc când auđi ce cerea Onsobo. Iși adună armata și porni împotriva lui Onsobo. Ii ucise. Și astfel avu pe nimic pe cele mai frumoase opt fete din țără.

Regele Akori.

Și după Aganju domni Akori. Și éță o istorie de bătlăie din acel timp:

Timi, regele din Ede, nu voise să mai plătescă tributul. Akori trimise împotriva lui pe șeful său de resbel, care era un om prea tare și se numea Gbonga.

După o bătlăie inversunată și după ce întrebuiță multe farmese, Gbonga putu se prindă pe Timi. Se făcu serba e mare când aduse el la palatul din Oyo pe prizonier. Trei sute de cântăreți din fluer și o miă de Tam-tam salutară sosirea lui.

Infrângerea nu abătuse trufia biruitului. În loc să se arunce cu fața în țără și să se rógă înaintea regelui Akori, el rămase în picioare și păstră un obraz disprețuitor. Robii trebuiră să culce ou slla pe captiv în țără în fața stăpănului său.

Însé pe când îl ținea cu fruntea în țără și îl băteau, Timi tăcea și nu voia să dice salutarea acelor cari se rógă. Și după ce celebrară musicanții și cântăreții gloria lui Gbonga, după ce dete voiă șefului de răsbou să ședă la drépta sa, Timi vorbi astfel cu multă trufia:

— Nu, nu este brav, nu este vitéz, nu este răsboinic acela care m'a făcut captiv și m'a adus aci legat în lanțuri ca pe un biruit. Eu n'am fost biruit. Nici-odată n'ar fi putut un laș ca Gbonga al

vostru să se apropie de mine, decât așa fi avut săgețile mele, decât așa fi avut sabia mea!

Când auđi vorbele acestea. Akori dori să vadă lupta începându-se din nou, fiindcă voia să înjosecă mândria lui Timi, și ținea și să încerce curajul șefului său de resbel. Porunci să se dea lui Timi săgețile și sabia lui, pe urmă porunci lui Gbonga să se armeze și să se pue în fața regelui din Ede.

Timi căuta insulte dușmanilor săi lași, exalta curajul oamenilor din rassa lui, și se așta cu atăta furie chiar pe el, muindu-și săgețile în otravă.

Gbonga se supuse poruncei regelui cu multă scorbă, fiindcă era om înțelept, și se gândea, că un om nu trebuie niciodată să-și primejduescă viața numai pentru un capricioz de curiositate. Și se supără foc și pe regele lui, și pe adversar.

Era să fie pătruns de săgețile otrăvite ale lui Timi, care era cel mai dibaciū dintre toți trăgătorii, când intonă cântecul său de răsbou, cântecul său fermecător:

„Un copil nu pöte să se apropie de leopardul, care l'a fixat;

meetingului în cauza naționalităților din Ungaria, unul dintre cei trei corifei ai partidei ungurești de la putere (Bánffy, Szilágyi ori Wekerle) ia telegrafat astfel: „Nu pot crede, că D-vostă veți accepta președinția meetingului de protestare a celor trei naționalități. E imposibil, rog răspundeți!” D-l Flourens a răspuns: „Non seulement ne c'est possible, mais c'est certain”. (Nu numai că e imposibil, ci este cert). Răspunsul acesta și celelalte dat lui „Magyarország” de sigur că și-a avut deplinul efect la Unguri ca să-i facă să se convingă că într'adevăr este posibil ca și Francesii să îmbrățișeze cauza naționalităților asuprite dela noi.

—o—

Nou meeting în Paris. Deja de acum s'au luat măsuri, precum aflăm, pentru aranjarea unui meeting monstru la toamnă în Quartier latin cu vre-o 15 mii studenți de toate naționalitățile din lumea întreagă. Meeting, în care asemenea se va pune la ordinea zilei chestiunea naționalităților din Ungaria.

—o—

Țarul la Paris. „Gaulois” asigură, că Țarul Nicolae al Rusiei, cu ocaziunea vizitelor, ce le va face curților europene, va merge negreșit la Paris.

—o—

Protestanți de „partida poporală.” Protestanți din cercul Kulpin au adresat biroului central din Budapesta al „partidei populare” o scrisoare, în care declară, că și ei se alătură la „partida poporală” și cer să li-se pună în candidația la viitoarele alegeri de deputați un Slovac „cu spirit patriotic”, care să aibă în program revizuirea legilor politice bisericesci, înființarea autonomiei catolice și apărarea școlilor confesionale. Tot-odată cer aranjarea unui meeting al „partidei populare” în Petrovac, în care să se vorbească în patru limbi: maghiară, slovacă, sârbă și germană. Biroul a luat cu multă bucurie la cunoștință această cerere.

—o—

Potu-se mărita profesorele școlilor catolice? În adunarea comitatului Strigoniu s'a iscat dăile acestea o discuție interesantă. Era la ordinea zilei un recurs al profesorei Bertha Gestager, care s'a măritat după Rudolf Midler, deși eforia școlară a orașului Strigoniu o făcuse atentă, că dacă se va mărita, își va pierde postul de profesoară, deoarece școala la care funcționează ea este confesională catolică și, după praxa și disciplina de până acum, nu se pot tolera la acea școală profesore măritate. În recurs, cocóna Bertha atacă cu multă vehemență senatul școlar pe cuvânt, că sprinjinesce lucruri în contra firei, fiind dușmanul mărității. Fiscalul comitatului a propus, ca hotărîrea senatului școlar să se nimicească, deoarece nu există un regulament,

„Elefantul, cu strigătul lui, aruncă gróză în inima vânătorului;

„Cursa care omorâ pe șoreci îl omorâ cu toate violențele lui”.

Timi încep să tremure grozav când auzi vorbele dintâi ale acestui cântec; se fâșie și sângele îi fugi din ochi; asvirii săgețile și cădă în genunchi. Gbonga îi tăia capul cu o singură lovitură de sabie, îndată ce 'și sfârși cântecul.

Însă luorul acesta nu potoli furia din inima șefului de rebel, ci îl înseta de sânge mai mult decât pe un leopard. Se repezi asupra lui Akori, ca să 'i taie capul. Regele putu să scape cu multă greutate, grație devotamentului servitorilor și femeilor lui, dintre cari mulți fură uciși, și fugi în apartamentele sale, unde se baricadă după ușile masive.

Atunci Gbonga se întorse acasă. Măcelări în drum pe toate ființele, cari nu fugeau, bărbați, femei, copii și animale. Și nouă zile pe rând omori mereu și nu se potoli și nu voi să asculte de nici o vorbă.

Din pricina acesta bătrânii adunară pe toți omenii din Oyo, cari aveau o armă, și înconjurară pe Gbonga în casa lui. Și Gbonga fu ucis.

(Va urma)

I. S. Spartali.

care ar opri măritățile profesorelor. Inspectorul de școle a făcut contra-propunerea, de-a se încredința afacerea autorităților bisericesci, deoarece școala fiind catolică, administrația comitatului nu este competentă de a aduce hotărîri în cauză. Majoritatea însă a primit propunerea fiscalului, dând și profesorelor catolice dreptul de a se mărita. Fiind-că bisericilor creștine sub regimul unguresc și așa nu li-se permite a dispune de sine și de ceea ce este al lor, ca mâine ne vom pomeni, că li-se dă și călugărițelor dreptul de-a se mărita.

—o—

Dela băile din Carlsbad ni-se scrie ou data de 31 Iulie n.: Din norocire avem pe aici tot timp frumos. Numărul oșpeților, cari au vizitat până acum băile de aici, a trecut peste cifra de 28,000. Români sunt foarte mulți. Ex-regele Milan încă petrece aici de vre-o două săptămâni.

—o—

Și Affendakis este prins. Din Sigetul Marmăției se scrie: vice-spanul Kutha, întorcându-se dela o excursiune, la gară a primit următoarea telegramă: „Affendakis a fost prins astă-noapte de către un lucrător în comuna Nemet-Mokra și a fost escortat în Taraczkóz (Tereszva)”.

—o—

Pentru linia ferată dintre Sibiu și Ocna Sibiului se vor introduce cu 1 August n. c. biletele de călătorie tour și retour cu prețul redus de: 37 cr. cl. II și 20 cr. cl. III.

—o—

Petrecere în Blășiu. Subscrierul comitet, aranjator invită la petrecerea de vară, ce se va ținea Duminecă în 2 August n. c. în sala hotelului „Univers” din Blășiu. Comitetul aranjator: Patriciu Barbu, stud. în drept; Val. Candrea, rig. în drept; I. Chirilă, Aur. Ciato, Lud. Ciato, Liviu Cigarian, studenți în drept; Aur. Ciortea, cand. prof; B. Crișian, G. Dubleșiu, stud. în drept; V. Fodor, stud. în med; Drd. med. Val. Laslo; Drd. med. V. Maior; I. Moldovan, stud. în med. Drd. med. Nerva Moldovan; Val. Moldovan, stud. în drept; Emil T. Muntean, stud. în med; Sempr. Muntean, stud. în drept; Drd. med. Emil Pop; Victor Pop, stud. în drept; Victor Poruțiu, rig. în drept; R. Pațita, Dion, Roman, Toma Vasinoiu, stud. în drept. Intrarea: de persoană 1 fl., de familie 2 fl. 50 cr. Venitul curat e destinat în favorul reuniunii pompierilor voluntari din Blășiu. Inceputul la 8 ore seara. Damele sunt rugate a se presenta în toalete simple.

—o—

Bóla de porci. Din Bihor se scrie, că în acele părți bantue în mari dimensiuni bóla de porci, așa că aproape jumătate din ei s'au prăpădit până acum cu totul. Mai mari pagube au îndurat țeranii, cari își țin porcii în ciurdă, deoarece ciurde întregi de porci au fost total nimicite.

—o—

„Pomul verde” este unul dintre cele mai frumoase oteluri în Brașov, având cea mai frumoasă grădină, un pavilion de sticlă mare și frumos, mulțime de odăi elegante, mâncări și băuturi foarte bune. Actualul posesor al otelului, d-l G. Sorea, își dă toată silința pentru a câștiga mulțămirea oșpeților și a susține buna reputațiune a acestui elegant otel. Joia și Dumineca concertează muzica orașenescă. Avis oșpeților, cari vin la Brașov!

Români din Ardeal la expoziția „milenară”?

Foile unguresc din Budapesta, ce le primim azi, aduce vestea, că la expoziția din Budapesta au sosit încă două turme de oi călbejite. Una este recrutată dintre Slovacii din comitatul Trencin. Aceștia atrag atențiunea publicului prin îmbrăcămintea lor sărăcăcioasă și prin fisioniunile lor slabe și sfârșite.

A doua turmă se dice, că constă din 32 de Români din Ileanda mare, în cercul Deesului. Aceștia, dîc foile unguresc, sunt omeni plini de putere, bine nutriți, rumeni și sănătoși la față. Toți bine

îmbrăcați, având port unguresc, — un singur bătrân poartă opincă. Unguresce mai mult s'au mai puțin sciu vorbi toți. Conducătorul acestor rătăciți este solgăbirul neaoș „maghiar” Moricz Karoly.

Se 'ntelega, Jidanul viclean a sciut să folosescă ocaziunea pentru a-și face re-olam. El dîce, că marfa dusă de el la târg sunt nice „nemeși maghiari valahisați”. Ca „dovada”, că ei au fost când-va Maghiari, se provocă la numele lor, aducând ca exemplu familia Bude, despre care dîce, că s'ar fi format din „Buda”.

La întrebarea unui colaborator al lui „Bud. Hirl.”, că ore cum se face, că mare parte dintre „Valahi” vorbesc bine unguresc, Jidanul răspunde, că acesta este a se datori școlii unguresc de stat, care funcționează în acea comună de 12 ani, ér de doi ani înocoe mai au și un „Kisdedovo”, unde copii români învață unguresc. „Acesta este un mare noroc și binecuvântare pentru noi Maghiarii” — dîce jupânul Moricz, — „căci Valahai, care învață unguresc, nu cade așa ușor victimă asmuțurilor agitatorilor. Dacă în întreg ținutul se vor înființa școlile de stat, e speranță, că acest ținut odinioară curat maghiar (nu cum-va o fi fost jidovesco? — Trad.) îl vom recăștiga éráși pentru Maghiarii”.

Aceștea sunt cuvintele „bravului solgăbiru”, despre care „Bud. Hirl.” dîce, că „cu drept cuvânt pôte fi mândru, pe aceea, că el a condus la expoziția din părțile ardelenice prima ceată mai mare de Valahi”.

Nu-i vorbă, speculanții fără suflete de multe lucruri sunt capabili: ei fac comerț cu fete, cumpără suflete nevinovate și le exportază, ca marfă în străinătate. Ce lucru mare ar fi dér decât unui Jidan viclean i-ar fi succes să ducă și din Ardeal 32 de țeranii români la bălciul din Budapesta?

Vorba e însă, că totă istoria cam mirósă a minciună. După descrierile de mai sus, se pare, că cei 32 de mușterii ai jupânului Moricz, decât nu toți, dér cel puțin în parte sunt Unguri, pe cari Jidanul îi dă de Români pentru a-și face mai mare reclamă cu ei.

Așteptăm lămuriri urgente din partea fruntașilor români din acele părți.

Raportul

general al societății tinerimei române studioase în München „România”.

Un gând bun și frumos îmbrățișat cu căldură și nutrit cu iubire — étă istoricul societății noastre, care astăzi își încheie primul semestru al activității sale. A trebuit să învingem multe piedeci, până ce am putut anunța înființarea ei, piedeci cu stăt mai mari, cu cât calea ne era încă nebătută și noi am trebuit să-o oblim.

Ne ținem de datorința a mulțami tot-odată și cu această ocaziune tuturor acelor suflete marinimóse, cari primind cu entuziasm apelul nostru, s'au grăbit a sprijini tineră noastră societate — care e prima societate academică română în Germania.

În un timp relativ foarte scurt, societatea noastră, carea astăzi numără 12 membri ordinari și un număr însemnat de membri ajutători, — ale căror nume se vor publica la darea de semă despre ajutoarele incurse în folosul societății — a ținut sub conducerea comitetului său 2 ședințe generale ordinare, 3 ședințe generale extraordinare și 6 ședințe ordinare săptămânale, în cari s'au desbătut statutele și regulamentul societății, agendele curente ale administrației și s'au cetit 6 lucrări în prosă și 2 poesii.

Au cetit anume: d-l C. Laca, stud. fil. „Walther von der Vogelweide”. C. Pop de Hârșian, stud. ing. „Rațele lui Röntgen”. C. Bardoși, stud. iuris. „Influița dreptului roman asupra jurisprudenței moderne” și o traducere după Rosegger. Ios. Scoopul, stud. electr. „Viitorul electricității”, 2 schițe „Din pinacotecă” și două poesii traduse în limba germană: „O mamă” de M. Eminescu și „Rugămintea din urma” de G. Coșbuc.

Biblioteca numără 95 de opuri în 125 volumuri — toate donațiuni de ale membrilor ordinari, afară de un op donat de d-l Ioachim Muntean, preot în Gura-Ritului, căruia și pe această cale îi aducem mulțămitele noastre. Diare societatea a primit următoarele: „Gazeta Bucovinei” (Cernăuți); „Desteptarea” (Cernăuți); „Gazeta Transilvaniei” (Brașov); „Tribuna” (Sibiu); „Dreptatea” (Timișóra); „Unirea” (Blășiu) și „Vulturul” (Oradea mare).

Averea societății numără 338 măroi și 63 pf. și anume: Depuși la instit. „Albina” Sibiu 250; La filiala băncii germane naționale München 60; Banii în casă 28 m. 63 pf. Suma 338 m. 63.

Sperăm, că on. public român și în viitor va păstra aceeași marinimósă bunăvoință față de societatea noastră, care a manifestat-o în anul acesta și va contribui și în viitor la înmulțirea bibliotecii.

München, din ședința generală ordinară ținută la 16 Iulie n. 1896.

În numele comitetului:

Iosif Scoopul,

stud. electrotehnic, secretar.

NB. Adresa societății peste vară e: „România”, Türkengraben 2/I R.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprîjinitorii fetei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Avis!

Se aduce la cunoștința corpului învățătoresc al Reuniunii Învățătorilor Români Selageni, cum și a părților Chiorane, cum-că „Despărțământul XVI. Selagian-Chioran al Asociaț. Transilvane pentru liter. română și cultura pop. român” și în ést an din munificența bărbatilor cordați va, conferi premii învățătorilor, cari zelază pe terenul culturii populare. Doritorii de a obține premii până în 31 Iulie st. n. să-și trimită recursele la presidiul „Despărțământului”. Șimleu, 16 Iulie 1896.

Alimpu Barboloviciu, vic. for. gr. cat. episcopesc al Silvaniei și președintele Reun. inv. rom. selăgeni.

Alecsiu Fedorca, secretariu I. al „Reuniunii”.

DIVERSE.

Primul pessimist. Intre filosofi greci, primul pessimist a fost Prodikos din Cheos. Credința lui era, că viața omenescă e fără temei și că o mai mare miserie, decât viața nu există. Mórtea, dîcea el, e mai de preferit, căci prin ea omul scapă de rău!

Literatură.

D-l Simeon P. Simon, Zelosul preot român din Șomfalău (Soofalva p. u. Beszterceze) a publicat următoarele trei piese teatrale: Regele Edip, tragedia în 4 acte cu un prolog și exordin de Sofocle. Traducere în versuri. — De același autor: Titu Manliu Torcuatu, tragedia în 5 acte, și Sermana Contesă, tragedia în 5 acte cu un epilog. Toate trei comandate de-odată costă 75 cr. Se pot procura dela autor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Iulie 1896.

Table with 2 columns: Item name (e.g., Renta ung. de aur 4%, Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%) and Value.

Cursul pietei Braşov.

Din 23 Iulie 1896.

Table with 2 columns: Item name (e.g., Bancnote rom. Cump., Argint român. Cump.) and Value.

Mărci germane Cump. 58.40 Vënd. —
Lire turcesci Cump. 10.60 Vënd. —
Scris. fonc. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75

Nr. 143 - 1896.

Publicaţiune.

Subscrisul conducător de matricule suplent din cercul matricular al Braşovului aduce la cunoştinţă publică, că: Ioan Petrescu, vându, de religiunea greco-orientală, de profesiune măcelar, locuitor în Bacifalău, — comitatul Braşovului — născut în comuna Isvórele din România la anul 1867 şi care este fiul lui Petru Măcelaru şi a soţiei acestuia Anna Măcelaru, locuitor în comuna Isvórele din România. — şi: Maria Cioflec, fost măritată după Nicolae Turcu, acum divorţată, de religiunea greco-orientală, de profesiune menageră, al cărei susţinător este tatăl său, locuitor în Braşov II pe Tocile Nr. 16, născută în Braşov la 24 Decembrie 1874, şi care este fiica lui George Cioflec şi a soţiei acestuia născută Paraschiva Lupan: voescă împreună să încheie căsătoria. Se provocă toţi aceia, cari au cunoştinţă cu privire la numiţii căsătorinţi de vre-un impediment le-

gal, s'eu de vre-o împrejurare care ar esclude libera învoire, ca s'o însinue acésta subscrisului conducător de matricule suplent în mod nemijlocit, s'eu prin primăria comunală a locului unde se face publicarea căsătoriei.

Acéstă publicaţiune este a se face în următoarele localităţi, şi acéca: în Braşov, în comuna Bacifalău şi în oraşul Ploeşti.

Braşov 21 Iulie 1896.

Oskar Alesius.

conducător de matricule suplent.

Sz. 1709 - 1896.

Arverezési hirdetmény.

Alattirt előljáróság részéről közhirre tétetik, hogy a Hosszufalu község tulajdonát képező ugynevezett „Predelucz“ erdő részletben Kucsera Árpád előbbi vállalkozótól viz-

szamaradt 3649 drb. épületi fenyőtörzs 4155 m³ tartalommal az 1896. évi Julius hó 30-án délelőtt 10 órakor Hosszufalu község házánál megartandó zárt írásbeli ajánlattal összekötött szobeli nyílt árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 2908 frt. 50 kr., melynek 10%-a az árverezés megkezdése előtt bánatpénzkép a községi előljáráságnál leteendő.

Zárt írásbeli ajánlatok, melyek szintén 10% bánatpénzzel szerelendők fel, csakis a szóbeli árverezés megkezdéseig fogadtnak el.

Egyébb árverezési és kihasználási feltételek a községi irodában betekintheők.

Kelt Hosszufaluban, 1896. évi Julius hó 14-én.

Lukács Károly, Islik András, jegyző. 119,1-3 bíró.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potú face şi reînco ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiá-cărei luni.

Domnii abonaţi s'e binevoiască a aráta în deosebi, când voiesc ca espedarea s'e li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, s'e binevoiască a scrie adresa lámurit şi s'e arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiú 1896.

Large table with multiple sections: Budapest - Predeal, Ghiriş - Turda, Copşa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraş, Simeria (Piski) - Hunedóra, Braşov - Zărneşti, Mureş-Ludoş - Bistriţa, Arad - Timişóra, Sibiu - Cisnădie, Sighişóra - Odorheiu-sécuesc. Each section contains train schedules with columns for train type, time, and station names.

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încuadraţi cu linii mai negre însemnăză órele de noapte.